

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 475/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Kuzmom, Floriánska 16, Košice, proti oznámeniu Okresného súdu Košice I č. k. 7 T 10/2005 z 31. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na osobnú slobodu a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. a), ods. 4 dohovoru oznámením Okresného súdu Košice I (ďalej aj „okresný súd“) č. k. 7 T 10/2005 z 31. mája 2023 (ďalej len „napadnuté oznámenie“). Navrhuje napadnuté oznámenie zrušiť a vec vrátiť Mestskému súdu Košice na ďalšie konanie, priznať spravodlivé finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 4 T 75/2013 zo 7. februára 2018 uznaný vinným zo zločinu ublíženia na zdraví. Okresný súd Prešov podľa § 44 Trestného zákona upustil od uloženia súhrnného a ďalšieho trestu, pretože pokladal nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý bol sťažovateľovi uložený rozsudkom okresného súdu č. k. 7 T 10/2005 z 2. mája 2012 vo výmere 5 rokov za skutok kvalifikovaný podľa § 234 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, a nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov, ktorý bol sťažovateľovi uložený rozsudkom Okresného súdu Michalovce č. k. 3 T 120/2014 z 5. mája 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 To 68/2016

z 24. júna 2016 za skutok kvalifikovaný podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona účinného od 1. januára 2006, na ochranu spoločnosti a na jeho nápravu za dostatočné.

3. Sťažovateľ 22. septembra 2022 podal okresnému súdu návrh na započítanie väzby a trestu podľa § 414 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 45 ods. 1 Trestného zákona (ďalej len „podanie z 22. septembra 2022“), ktorým sa domáhal započítania doby výkonu väzby a trestu odňatia slobody z trestnej veci okresného súdu sp. zn. 7 T 10/2005 do doby výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Michalovce č. k. 3 T 120/2014 z 5. mája 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 To 68/2016 z 24. júna 2016, a to na základe rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 4 T 75/2013 zo 7. februára 2018.

4. Okresný súd v napadnutom oznámení uviedol, že sťažovateľovi nie je možné požadovaným spôsobom započítať väzbu a výkon trestu odňatia slobody do doby výkonu trestu, ktorý toho času vykonáva, keďže ide o iný skutok, ktorý nebol predmetom obžaloby, pre ktorý bol vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 7 T 10/2005 uznaný vinným, a zároveň rozsudkom sp. zn. 7 T 10/2005 nedošlo pri ukladaní súhrnného trestu k zrušeniu veci sp. zn. 3 T 120/2014. Väzba alebo výkon trestu odňatia slobody môžu sťažovateľovi byť započítané do trestu, ktorý toho času vykonáva (sp. zn. 3 T 120/2014) len z veci Okresného súdu Prešov sp. zn. 4 T 75/2013, pretože ním došlo k upusteniu od uloženia súhrnného a ďalšieho trestu vzhľadom na rozsudok Okresného súdu Michalovce č. k. 3 T 120/2014 z 5. mája 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 To 68/2016 z 24. júna 2016, ale len v tom prípade, pokiaľ v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov sp. zn. 4 T 75/2013 došlo k obmedzeniu osobnej slobody sťažovateľa väzbou či prípadným výkonom trestu odňatia slobody.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta, že okresný súd porušil čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže o podaní z 22. septembra 2022 nerozhodol uznesením, ako to predpokladá § 414 ods. 1 Trestného poriadku, ale vybavil ho napadnutým oznámením. Odkazuje na bod 28 odôvodnenia uznesenia ústavného súdu č. k. I. ÚS 223/2019 zo 4. júna 2019 (vec sa týkala sťažovateľom podaného návrhu na započítanie väzby a trestu v identickej veci, ktorý Okresný súd Prešov vybavil oznámením). Sťažovateľ sa od decembra 2018 nevie domôcť, aby príslušný súd o ním podanom návrhu na započítanie väzby a trestu rozhodol meritórne. Neobstojí ani argumentácia uvedená v napadnutom oznámení, okresný súd mal rozhodnúť o započítaní väzby a trestu, nevysporiadal sa s jeho námietkami. Obmedzovanie osobnej slobody sťažovateľa po odsúdení súdom je podľa jeho názoru treba posudzovať vo vzťahu k označeným článkom ústavy a dohovoru, ku ktorých porušeniu došlo.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, ktorých vyslovenia porušenia sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy. Dôvody ústavnej sťažnosti majú argumentačne zodpovedať namietaným porušeniam základných práv alebo slobôd. Odôvodnenie ústavnej sťažnosti je podstatnou (osobitnou) náležitosťou ústavnej sťažnosti a od jeho kvality sa odvíja možnosť prieskumu ústavného súdu. Jej nedostatok spravidla vedie ústavný súd k záveru o odmietnutí ústavnej sťažnosti, pretože takúto esenciálnu náležitosť (m. m. II. ÚS 102/2019) nie je možné odstrániť ani osobitnou výzvou.

8. Sťažovateľ je síce zastúpený advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom, napriek tomu opísaná zákonná náležitosť (právne dôvody) ústavnej sťažnosti je na hranici akceptovateľnosti a takmer úplne absentuje vo vzťahu k označeným právam podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), ods. 4, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy. Sťažovateľ len všeobecne označil právo na spravodlivé súdne konanie, právo na osobnú slobodu a právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody. Vo vzťahu k právu na osobnú slobodu uvádza v štyroch odsekoch niektoré všeobecné východiská k aplikovateľnosti podľa judikatúry, z ktorých bez prepojenia na konkrétne okolnosti vyvodzuje záver o porušení.

9. V súlade s materiálnou ochranou ústavnosti ústavný súd nepristúpil k odmietnutiu ústavnej sťažnosti iba z dôvodu nesplnenia náležitostí, pretože aj stručný skutkový základ mu umožňuje posúdiť možný dopad na označené práva podľa ústavy a dohovoru.

10. Vo vzťahu k čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. a), ods. 4 dohovoru ústavný súd v ústavnej sťažnosti nenašiel žiadnu súvislosť z pozbavením osobnej slobody (väzbou), ktorá by pritiahla v označenom článku uvedené záruky. Sťažovateľ neuvádza žiadnu bližšiu súvislosť s väzbou, konkrétne ani kedy bol vo väzbe, ktorá by sa mala podľa jeho názoru započítavať. Tieto ustanovenia preto v okolnostiach veci nie sú aplikovateľné.

11. Takisto nie je aplikovateľný ani čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože okresný súd pri posudzovaní návrhu sťažovateľa z 22. septembra 2022 nerozhodoval o trestnom obvinení sťažovateľa, ale konal v štádiu po právoplatnom rozhodnutí o vine a treste. Konania týkajúce sa výkonu trestov [napr. konania o žiadostiach o milosť (rozhodnutie Montcornet de Caumont proti Francúzsku z 13. 5. 2003), konania o podmieničnom prepustení (rozhodnutie A. proti Rakúsku zo 7. 5. 1990), konanie o odovzdaní odsúdených osôb podľa Dohovoru o odovzdávaní odsúdených osôb z 21. marca 1983 (rozhodnutie Szabó proti Švédsku z 27. 6. 2006, opačne však rozsudok Buijen proti Nemecku z 1. 4. 2010, body 40 – 45)] nespádajú *ratione materiae* do trestnej vetvy čl. 6 dohovoru. V tejto súvislosti je relevantný aj časový aspekt, keďže rozhodovanie o započítaní bolo iniciované sťažovateľom so značným odstupom po právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku

okresného súdu č. k. 7 T 10/2005 z 2. mája 2012, hoci naposledy bolo o týmto rozsudkom uloženom treste rozhodované okresným súdom ešte uznesením č. k. 3 PP 88/2012 z 12. júna 2017.

12. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 5 ods. 1 písm. a), ods. 4, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 17 ods. 5 ústavy je preto ústavná sťažnosť (okrem nedostatku právnych dôvodov) aj zjavne neopodstatnená, čo je dôvodom na jej odmietnutie v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.1. K porušeniu práva podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým oznámením okresného súdu:

13. Podstata argumentácie sťažovateľa spočíva v tvrdení o porušení označených práv podľa ústavy a dohovoru tým, že okresný súd o návrhu z 22. septembra 2022 nerozhodol uznesením, ale vybavil ho napadnutým oznámením.

14. Predmetom prerokúvanej veci je započítanie väzby a trestu odňatia slobody, pre ktoré sú hmotnoprávne podmienky vymedzené v § 45 Trestného zákona. Procesný postup súdu, ktorým dochádza k rozhodnutiu vo veci započítania väzby a trestu, ako aj procesné práva strán konania sú vymedzené v § 414 Trestného poriadku.

15. Podľa § 414 ods. 1 Trestného poriadku o započítaní väzby a trestu rozhodne predseda senátu uznesením. Väzba sa započítava podľa stavu ku dňu nariadenia výkonu trestu, a to od času, keď osobná sloboda obvineného bola obmedzená.

Podľa § 414 ods. 2 Trestného poriadku proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť.

Podľa § 414 ods. 3 Trestného poriadku o návrhu prokurátora, aby sa do výkonu trestu odňatia slobody nezapočítal čas, na ktorý sa odsúdenému prerušil výkon trestu odňatia slobody na účel liečebnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení mimo ústavu na výkon trestu odňatia slobody, ak sa tak stalo preto, že si odsúdený spôsobil ujmu na zdraví úmyselne, rozhoduje súd na verejnom zasadnutí.

16. O započítaní väzby a trestu rozhoduje predseda senátu v zásade *ex offico* podľa stavu ku dňu nariadenia výkonu trestu, a to od času, keď osobná sloboda obvineného bola obmedzená. Ide v podstate o špecifikáciu všeobecnej zásady trestného konania uvedenej v prvej vete § 2 ods. 6 Trestného zákona aj na vykonávacie konanie. Odsúdený teda nemá v Trestnom poriadku priznané právo podať návrh, aby sa započítala väzba a trest. Zákon ustanovuje výnimku z tohto pravidla iba pri prokurátorovi, ktorý má priznané právo podať návrh, aj to len v špecifikovanom rozsahu, aby sa nezapočítal do výkonu trestu odňatia slobody uvedený čas prerušenia výkonu trestu odňatia slobody. Samozrejme, nie je vylúčené, aby o započítaní väzby a trestu rozhodol predseda senátu po podaní podnetu, napr. odsúdeným, je však potrebné trvať na rozlíšení medzi zákonom priznaným návrhovým oprávnením, teda procesným právom, ktorého realizácia je spojená s jasne uvedenými právnymi následkami, a všeobecne v zákone upraveným oprávnením podávať podania (§ 62 Trestného poriadku), ktorého realizácia nemá v zákone obdobne uvedené právne následky. Tento rozdiel je podstatný na rozlíšenie sťažovateľovho prípadu od ním odkazovaných prípadov (II. ÚS 599/2016, II. ÚS 222/2017), keď v správnom súdnictve bolo účastníkom konania podané odvolanie ako v zákone výslovne uvedený opravný prostriedok, o ktorom nebolo rozhodnuté

formálnym rozhodnutím, ale bolo vybavené neprihliadaním naň a vybavením listu, ktorý ani nebol účastníkovi zaslaný.

17. Na základe uvedeného výkladu zákonných ustanovení ústavný súd nepovažuje argumentáciu o porušení práva na súdnu ochranu a práva byť stíhaný spôsobom ustanoveným zákonom za opodstatnenú, keďže samotný zákon (Trestný poriadok) nepriznáva sťažovateľovi procesné právo podať návrh na započítanie väzby a trestu. Ak teda predseda senátu na základe podania sťažovateľa nerozhodol uznesením, ale vybavil ho len prípisom, resp. napadnutým oznámením, nemohlo dôjsť k porušeniu označených základných práv popísaným procesným postupom. Ide o ústavne súladný spôsob vybavenia podania v prípadoch, keď mu vecne nie je nevyhovené. Môže vzniknúť stav, že predseda senátu o nezapočítaní väzby alebo trestu rozhodne uznesením, ako to bolo napríklad vo veci sp. zn. III. ÚS 668/2016, ide však o poskytnutie súdnej ochrany nad zákonný štandard. K porušeniu základných práv síce môže dôjsť aj nezapočítaním väzby a taká pasivita, prípadne odôvodňovaná v odpovedi na podnet odsúdeného, môže byť atakovaná ústavnou sťažnosťou, avšak len proti súdu, ktorý väzbu „nevysporiadal“ v ním vedenom konaní, čo nie je prípad Okresného súdu Košice I ani Okresného súdu Michalovce, ale len naostatok konajúceho Okresného súdu Prešov napriek tomu, že tento súd trest neuložil (napokon na obdobnú situáciu poukazuje sám sťažovateľ v bode 20 ústavnej sťažnosti).

18. Aj pokiaľ ide o obsah napadnutého oznámenia, ústavný súd nepovažuje argumentáciu sťažovateľa za opodstatnenú, pretože okresný súd mu dal odpovede na jeho požiadavky uvedené v podaní z 22. septembra 2022. Námiетка o nevysporiadaní sa s uznesením okresného súdu č. k. 3 PP 88/2012 z 12. júna 2017 nie je dostatočne rozvinutá na to, aby bolo možné posúdiť jej význam, a okresný súd toto rozhodnutie spomína v napadnutom oznámení.

19. Úlohou ústavného súdu založenou na princípe subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy) nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

20. Výklad § 414 Trestného poriadku či § 45 Trestného zákona okresným súdom preto v okolnostiach tejto veci a s ohľadom na námietky sťažovateľa prezentované v jeho ústavnej sťažnosti nie je možné považovať za prejav svojevôle, keď by sa okresný súd vo výsledku napadnutým oznámením natolko odchýlil od znenia zákona, že by zásadne poprel jeho účel a význam. V okolnostiach preto nevyvstáva ani žiadna otázka týkajúca sa pozbavenia osobnej slobody nasledujúceho po právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku.

21. Ústavný súd vzhľadom na uvedené ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Keďže ústavná sťažnosť

sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu